

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 2. vel. travna 1873.

List 18.

Darček nebeški Cvetlici.

Na vertecu po trati
Cvetličic bom nabral,
In Tebi, sladka Mati
Marija, darček dal.

Sej tičic milo petje,
Narava me budi,
Naj lepih čednost cvetje
Mi serce Ti dari.

Al vertec moj je vbožen,
Marija! dobro vem;
Dopasti Ti nezmožen,
Al ga dariti smem?

Pokvaril cvetje milo
Mi svetni je vihar,
Le malo ohranilo
Za tvoj se ga je dar.

Oj žalost me obhaja,
Kje rožic bom dobil
Za darček, Cvetka maja!
Da Tebi všeč bi bil?

Devica rajsko mila,
Ti vsega cvetja cvet,
Za dar mi podelila
Boš lepih rožic spet.

Brez Tebe, o Marija!
Brez Tvoje pomoči
Vsa cvetna lepotija
Je temni mrak noči.

Zato zaupno bližam
Se k Tebi, vsmiljena,
Proseče se ponižam,
Cvetlica miljena!

Ne zverzi rožic malih,
Ne tuge bledih lic; —
Podeli svojih zalih
Za darček mi cvetlic.

Potem bo darček cvetni
Veljavo le dobil,
Tud' Jezuščku prijetni —
Ko Ti ga bom daril.

Z milobo svojo rôsi
Cvetličice vsikdar,
Te serce — vertec — prosi,
Ne daj ga svetu v kvar!

Da sveta Tebi v slavo
Se večno darček moj,
Prijetno naj vonjavo
Razširja pred Teboj. —

Ko zima razgernila
Bo vertec v črni pert, —
Presádi, Cvetka mila!
Cvetlice v Božji vert.

Radoslav.

Pravila življenja

za vse dni mesca majnika.

(Po spisih sv. Frančiška Salezijana.)

1. dan. Eno samo dobro opravljeno Obhajilo je zmožno nas svete in popolnoma storiti.

2. dan. Ako bi spazil v sebi tudi le nar tanjši nit navezanosti, ktera bi ne bila iz Boga in za Boga, precej bi jo iztergal.

3. dan. Zapeljevanje samega sebe je, smert mučenstva si želeti in zraven zanemarjati življenje po pravilih svojega stanú in poklica.

4. dan. Tako radi se navezujemo na svojo lastno misel in na svojo sodbo in to dvoje veliko cenimo; in

glej, to je vzrok, zakaj jih tako malo do popolnamosti pride.

5. dan. Tista duša je priprosta kakor golob, ktera zato, da Bogu služi, se tistih pomočkov poprijema, kateri se ji predpisujejo, ne da bi družih iskala.

6. dan. Bôji duhá so polni truda, to je res; ali kako prijetno in častitljivo je, zmagovito iz njih priti.

7. dan. Iz vsakterih žaljenj, ki se bližnjemu godijo s besedo, je zaničevanje nar hujše.

8. Ogibajmo se po zmožnosti navezovanja na nekoristne in odvečne razveseljevanja, če tudi so dopuščene, da bomo tako toliko lažje ubežali pred nedopuščenimi in grešnimi vedrili.

9. dan. O kolika zmota je, čednost za strašno, pot k nebesom pa za nepristopno ceniti! Nič ni prijetnišega in slajšega, kakor postava Gospodova.

10. dan. Po duhu živeti se pravi: misel, beséd in djanj ne vravnati po poželenji mesá, ampak po resnici keršanskega duha.

11. dan. V pogovoru od Boga bi včasih radi veljali za učene, in pasemo všečnost nad svojimi lepimi mislimi; toda, ne da bi prišli k spoznanju resnice, se tako le z nečimernostjo napolnujemo.

12. dan. Vsak mali pogrešek, premišljeno storjen, več škoduje naši popolnosti, kakor sto družih, v ktere smo padli neprevidoma.

13. dan. Vsak trenutek bodimo pripravljeni, kakor da bi nam v taistem bilo pričujoče življenje zapustiti.

14. dan. Iz vsih moči si prizadevaj zato, da si v vsih primérnejših sedanjega življenja enakomeren pokoj ohraniš, in dobro ti bode pri tem.

15. dan. Kupčevanje bi bilo pritežno in nekoristno, ako bi se moral vsak denarec vagati, ravno tako je v duhovnem življenji: ne tehtaj maloserčno vrednosti neznatnih djanj, temuč delaj s prostostjo in velikoserčnostjo.

16. dan. Priproste, ponižne in dobrovoljne serca so Bogu pred vsimi všeč.

17. dan. Le eno samo pravilo je brez izjeme: „Nič zoper Boga“.

18. dan. Suhota duhá več sadú obrodí tako, ako ne želimo se je znebiti.

19. dan. Ostani terdno pri tem pravilu: Bodi ponižen sin svete Cerkve in papeža; bodi ponižen podložnik in služabnik svojega vladarja; móli za obá in terdno verovaj, da s takim djanjem si boš imel Boga Očeta in Kralja.

20. dan. Ako ljubezen zahtéva, ni le dobro bližnjemu povedati, kar je potrebno k njegovemu podučanju, ampak tudi kar je k njegovi tolažbi koristno.

21. dan. Bodimo si svésti*), ako se nam tudi vse drugo pogréša, se nam vender ne pogréša Bog, ki nam je vse in mora biti vse.

22. Ženske so vredne, da se pečá za njih duhovni naprédek, ker se ložej dajo voditi k pobožnosti kot moški; ker le ti navadno veliko deržé do sebe in menijo, da veliko vedó ter družih ne potrebujejo.

23. Velikoserčna duša si prizadeva le za večnost; in ker je sama večna, vse nevredno ceni memo samo sebe, kar ni večno, in za preneznatno, kar ni brezkončno.

24. dan. S poterpljenjem terpimo, ako se čutimo še deleč od prave čednosti in popolnosti; toda ob enem se serčno in goreče za to prizadevamo.

25. dan. Tvoje prizadevanje naj se obrača na to, da premaguješ male skušnjave jeze, nezaupljivost, gorečevanje z drugimi, nevošljivost, navezovanja, zavidnosti, nečimernosti, prisilovanja in hudobnih misel; ker s tim boš dosegel veliko moč za premagovanje velikih skušnjav.

26. dan. Čednosti, ktere zrastejo v blagostanji (sreči), so večji del šibke in medle; tiste, ki zrastejo med terpljenjem, so vselej močne in sterpne.

27. dan. Zakaaj se tako péhaš? — Obravnavaj zlagoma, mirno, eno za drugim, tako bodeš delal prav velike napredke.

28. dan. Ako te svét ne ceni, veselí se, da je saj v tem resno spoznal in ne laže.

29. dan. Kolikor koli naj tudi kdo ima, vender nima dosti, ako mu zadostilno ne zadostuje.

30. dan. Pridruži se k mislim in menitvam sebi enacih, in kar je moč se ogibaj vsacega krega in prepira.

31. Vsak trenutek, ktereга v molitvi slabo in léno obnememo, je Bogu ukraden.

Iz pastirskega lista

Linškega škofa.*)

(Dalje.)

Drugo poglavje ima napis: „Od vednega obstoja pervaštva sv. Petra v rimskih papežih“. V tem poglavju se uči, da pervaštvo sv. Petra v Cerkvi mora vedno ostati, ker je postavljeno v blagor Cerkvi in kakor njena podlaga; in pa da pervaštvo po Kristusovi naredbi vedno biva v rimskem papežu, ker ta je naslednik Petrov. Sej sv. Peter, kakor vemo, je umrl kakor škof v Rimu.

Poglavje se glasi:

„Kar pa je Poglavar pastirjev in veliki Pastir svojih ovc Gospod Jezus Kristus vravnal v osebi sv. Petra v vedno zveličevanje in stanoviti blagor v Cerkvi, to neogiblivo mora brez preterganja ostati enako po njegovi naredbi v Cerkvi, ktera je na skali ustanovljena in bo terdno obstala do konca časov. V resnici — nikomur ni dvomljivo, velikoveč je vsem st. letjem znano, da sveti in preblaženi Peter, pervak in glava apostelnov, steber vere in temelj katoliške Cerkve, je ključ nebeškega kraljestva prejel od našega Gospoda, Zveličarja in Odrešenika človeškega rodú, in da taisti vse do tega časa in zmiraj živi, in predstavlja in sodi

*) Naj o tej priliki opomnimo pomote, ki jo mnogi delajo v govorjenji in pisanji, ker zamenjavajo in mešajo „zvest“, getreu, in „svest si“ biti, einer Sache sicher, sich bewusst sein. Vsakdanji ljudje to natanko ločijo.

*) Gl. št. 14. Silo tehtne tvarine iz vesoljnega cerkvenega zbora Vatikanskega se bodo zdaj nadaljevale.

v svojih naslednikih, škofih od njega ustanovljenega in z njegovo kervjo posvečenega rimskega Stola. (Cf. Ephes. Conc. Act. III.) Kdor tedaj na tem Stolu Petra nasleduje, on vsled Kristusove lastne naredbe ima v posestvu pervaštvo Petrovo čez vesoljno Cerkev. Za vselej tedaj ostane, kar je Resnica odločila, in sv. Peter stalno bivajoč v prejeti skalnari moči enkrat prijetega Cerkvinega kermila ni zapustil“. (S. Leo. M. Serm. III. (al. II.) cap. 3.).

„Iz tega vzroka je bilo vselej potrebno, da z rimsko Cerkvijo zavolj njenega močnejšega predstva bodi vsa Cerkev v edinosti, to je, verniki od vsih krajev, da v tistem Sedežu, od ktereга pravice častitljivega občestva v vse tečejo, kakor v glavi zedinjeni udje, v Enem lepo vbranim telesu skupaj rastejo“. (S. Iren. adv. haer. L. 3. c. 3. et Conc. Aquilej. a. 381. inter epp. S. Ambr. ep. XI.)

„Kdor toraj pravi: to ni zastavljeno na zapoved Kristusa Gospoda samega ali ne na božjo pravico, da sv. Peter v pervaštvu čez vso Cerkev vse čase naslednike ima, ali (pa prvi) da rimski papež ni naslednik sv. Petra v ravno taistem pervaštvu: bodi izobčen“.

Tretje poglavje ima napis: „Od pomena in lastnijske pervaštva rimskega papeža“. Uči se v njem, da papež ima polno oblast čez Cerkev: polno oblast učenja, in polno oblast voditi vesoljno Cerkev; oblast, ki je škofovska — sej papež je škof škofov; oblast, ktera pa ni nezdružljiva z oblastjo tudi od Kristusa postavljeno škofov, temveč njih podpora; oblast, ktera je redna, ne samo prepušena (delegirana); oblast, ki je neposrednja, se toraj tudi zlasti brez posredovanja škofov zamore skazovati do vernikov; oblast, ki je naj viši, toraj od nje ni nobenega sklicovanja do kacega cerkvenega zbora; oblast, ki ima v sebi pravico, da zamore prosto z vso Cerkvijo občevati, ker je z vsimi temi lastnostmi obdarovana.

Poglavje se glasi:

„Opirajoči se tedaj na očitne spričevanja svetega pisma in terdo deržeči se razločnih in jasnih določil tako naših prednikov rimskih papežev, kakor vesoljnih zborov, obnovimo izrek vesoljnega zbora Florenškega, vsled ktereга je vsem vernim kristjanom verovati, da sveti apostolski St. l. in rimski papež ima pervaštvo čez vesoljno zemljo, in da ravno ta rimski papež je naslednik apostolskega poglavarja Petra in pravi namestnik Kristusov, glava vse Cerkve in vsih kristjanov oče in učenik; in je njemu v svetem Petru od našega Gospoda Jezusa Kristusa izročena polna oblast celo Cerkev pasti, voditi in vladati; kakor je to zapovedano tudi v obravnavah vesoljnih zborov in v svetih ustanovilih“ (kánonih).

„Vsled tega učimo in naznanjamo, da po naredbi Gospodovi rimska cerkev čez vse druge ima predstvo redne službine oblasti, in da ta, v resnici škofovska pravniška oblast rimskega papeža je neposrednja, do ktere pastirji in veroiki vsakterega obreda in časti, tako vsak posamezni, kakor vsi skupaj, imajo dolžnost cerkvenovladne podvrženosti in prave pokoršine, ne samo v rečéh vere in življenja (nравnosti), ampak tudi v rečéh rednosti (discipline) in vladanja po vsem svetu razširjene Cerkve; tako da Cerkev Kristusova je Ena čeda pod Enim pastirjem, ker edinost tako občestva kakor ravno tistega veropoznavanja z rimskim papežem ohranjena ostane. To je nauk katoliške resnice, od ktereга brez pogubnosti vere in zveličanja nihče odstopiti ne more“.

Nikakor pa ta papeževa oblast ne prikrašuje tiste redne in neposrednje škofovske pravnosodnje oblasti, po kateri škofje, od sv. Duha postavljeni ko nasledniki na mesto apostelnov, kakor pravi pastirji sebi izročena

čede, vsaki svojo, pasejo in vladajo; temuč ravno ta oblast se od naj višega in vesoljnega pastirja v veljavo spravlja, vterjuje in brani, kakor sv. Gregorij Veliki pravi: „Moja čast je čast vesoljne Cerkve. Moja čast je mojih bratov zavarovana moč. Potem sem v resnici čeden, kadar se nobenemu izmed njih spodobna čast ne odrekuje“ (Ep. ad Eulog. Alex. L. VIII. ep. XXX.)

Iz une naj viši oblasti rimskega papeža, vladati vesoljno Cerkev, nasleduje dalje, da mu gre tudi pravica v spolnovanji svoje službe prosto občevati s pastirji in čedami vse Cerkve, da jih more na poti zveščanja učiti in voditi. Zatoraj obsodimo in zaveržemo terditve tistih, kateri pravijo, da to občenje naj višega poglavarja s pastirji in čedami se smé svobodno ubraniti, ali pa kateri taisto zastavljajo na voljo posvetne oblasti, tako da terdijo, da to, kar se od apostoljskega Stola ali njegovega pooblastenja o vladi Cerkve ukazuje, nima nobene moči in veljave, ako z odobrenjem posvetne oblasti ni poterjeno.

„In ker je rimski papež valed božje pravice apostoljskega pervaštva načelnik vesoljne Cerkve, toraj mi učimo tudi in naznanjamo, da je on naj viši sodnik vernikov (Pii PP. VI. Br.: Super Solid. d. 28. Nov. 1786.), in da v vsih rečéh, ki so podveržene cerkvenemu razločilu, se zamore v njegovo razsodbo klicati (Conc. oecum. Lugd. II.); da pa nasproti razsodbe apostoljskega Stola, nad katerim nobene viši oblasti ni, nobeden ne smé novi sodbi podvreči, kakor nihče pravice nima, njegove razsodbe soditi. (Ep. Nicol. I. ad Mich. Imperat.) Zato zaidejo oni od poti resnice, kateri terdijo, da je pripušeno, od razsodb rimskih papežev sklicevanje vlagati do vesoljnega zbora, kakor oblasti, stoječe nad rimskim papežem“.

„Kdor tedaj pravi, rimski papež ima zgolj službo nadzorstva ali vodstva, ne pa polne in naj viši pravno-sodnje oblasti čez vesoljno Cerkev, ne le v rečéh vere in nrave, ampak tudi v rečéh, ktere zadevajo rednost (disciplino) in vlado po vsem svetu razširjene Cerkve; ali pa, da taisti ima v posestvu le znatniši delež, ne pa cele polnosti té naj viši oblasti; ali pa, da ta njegova oblast ni redna in neposrednja nad vse in vsaktere cerkve, ali nad vse in vsaktere pastirje in vérnike: ta naj je v izobčenji“.

(Dalje nasl.)

Rudečkarški sillabus.

Na Španjskem zmiraj huje gospoduje rudečkarstvo in razglašá svoje programe in svoj „sillabus“. V svarjenje pred laži-liberalnimi načeli in nauki naj nekoliko povemo, kakošni so nasledki liberalizma in kam mora ravnosledno pripeljati. Pričel je izhajati socijalistiški časnik „Los Descamisados“, in ta je povedal odkrito, kaj ti ljudje hočejo, za čim rovarstvo teži. In kar hočejo na Španjskem, to hočejo tudi na Laškem in drugod, pravi „Unità“.

Po kratkem vvodu kriči časnik v imenu svojih tovaršev: „Vojska bogatim! Vojska mogočnim! Vojska družbinstvu! Rečeno. Sedaj veste“. Liberalizem je kričal in še kriči zoper Cerkev, papeža, jezuite, katoliško duhovstvo sploh, zoper katoliške redove, kričal je in kriči zoper Jezusa Kristusa. Rudečkarstvo pa kriči in napoveduje: „Zoper vas mahamo, ali se imenujete papež ali cesar, knez ali patricijar, duhoven ali svetni, kapitalist ali posestnik!“ — Katoliški časniki so vedno svarili in pravili, kaj zgodovina priča, kam da ravnosledno in vselej pelje rogovilstvo zoper Cerkev, — pa zastonj; zdaj se je na Španjskem že očitno prikazal demón, ki ne dela razločka, ampak vsim napoveduje

vojsko na smert; drugod pa tudi že dosti očitno kaže svoje parklje in rogé. — „Descamisados“ nadaljevajo:

„Naš oglas napoveduje vojsko brez pomirjenja, smertno vojsko vam, neumni trinogi, nezmožni meščani in izdajavci, zanikerni in prevzetni tolovaji, preokušenci sreče, zaničljivi tatovi ljudskega potú!“

Preostudne so nadaljne babaške ustenja in čenče širokoustnih rudečkarjev, podobne vojskim napovedovanjem nekdanjih turških cesarjev, in ne spodobi se jih tukaj ponavljati — Tudi ne mislimo, da bi bili zmožni svoje človekodirske namene obširno izpeljati; lahko pa se zgodi, da tu ali tam ponové pariške strahôte in da Bog dopusti nektare šibe zoper liberalne bogatine, ki so zapustili Cerkev in papeža in pristopili k njunim sovražnikom. Sploh rada tepe narode in njih velikaše in bogatine tista šiba, ktero si sami spletajo.

Spomina vredne so besede, kakoršne liberalni posestniki in bogatini morajo sedaj slišati iz ust komunistov. Ravno tisti razlogi, ki so vršali za narodnost, edinost, svobodo in samo-stojnost, germé sedaj od „Brezsrajčarjev“ (Descamisados) za to, da bi se polastili denara in imetka bogatinov in posestnikov. Spomina vredno je tudi to le: Kakor tagblattarji in liberaluhi opravičujejo in lepšajo cerkveni rop nad Rimom in preganjanje katoliške Cerkve, tako „Descamisados“ kažejo s ponosnostjo na „še kadeče se razdjanje v Parizu“, pa da je „vse navdušeno, kadar se vojskuje ljudstvo za take svete in postavne reči, in se bori v imenu človeške vrednosti (!) . . .“

Da do čistega izbruhajo svoje namene, so razklicali tudi to, da vlade vse niso nič vredne, toraj hočejo „brezvladje (anarhijo), in poslednjič vojsko napovedó samemu „Bogú“, „veri“ in „državi“, t. j. zakonski zvezi. — K takim načelom pelje novi liberalizem, kar so katoličani že davno pojasnovali. Zato „Unità“ daje pomislik, da je čas oči odpreti, s čim je potegniti: „s sillabom Pija IX, ali s sillabom Brezsrajčarjev.“ Ali vojsko liberalizmu, vojsko tatinstvu brez izjeme, vojsko peklú; ali pa vojsko zoper Boga, zoper lastino in deržino.

Farizejski liberalizem, ki je tudi s tim menil Cerkev škodovati, da jo je nesramno pital s „černo internacionalo“, vidi tudi iz brezsrajčarskega sillaba, kako je samega sebe klestil po svojih drakonskih zobéh.

Iz tega menda dosti jasno vidijo zaničevavci in preganjavci sv. Cerkve, da brez Boga in vere jim tudi na tem svetu raste ternje in bodičevje, in le malo rožic, če se tudi nesrečnega terpljenja re bojé, ktero jim pa tako res ne odide, kakor res je Bog Sin govoril: „Ibunt in ignem aeternum“.

Iz Švice.

(Dalje.)

Take so bile tedaj katoliške (?) občine. — Misijonarji so imeli rovati neizmerno veliko ljulike.

O. Fidel iz Sigmaringen a in njegovi nemški tovarši so prišli v neko dolino v Pretigavsko, ktera se je bila malo popred spuntala zoper postavnega Gospodarja, nadvojvoda Leopolda, našuntana od lažnjivih pridigarjev; ki jo je pa zopet z orožjem k pokoršini prisilil. — Nadvojvoda je vse krivoverske pridigarje iztrebil iz doline. — O. Fidel in njegovi pomočniki se niso bali no truda, ne težav. Povsod so zopet stavili razderte altarje, cerkvene oblačila in sv. posode so mogli od začetka seboj nositi, da so zamogli obhajati sv. daritev: zakaj razdražena množica je razgrajala prav po divjaško in vse podirala. Akoravno je bil zimski čas za misijonarje prav nevgoden, so vendar serčno poterpeli in kmalo

dosegli obilno sadú. Goreči o. Fidel je po celi dan učil ljudstvo, po noči se je pa pogovarjal z veljaki izmed ljudstva; več izmed njih jih je spreobernal. in ljudstvo jih je prav pridno posnemalo. Letopis imenuje rodovine Planta, Salisa, Gegelberga, in druge. Ravno konec prosenca sem imel priložnost govoriti z žensko, ki je tudi iz ene tih rodovin, in mi je rekla: O, ko bi ne bil sv. Fidel prišel k naši družini, bi bili mi gotovo z drugima dvema družinama naše stare plemenite rodovine za vselej nesrečni i. t. d.

Velika noč l. 1622 se je bližala. O. Fidel je bil šel med tem nekaj dni v samostan Feldkirh obiskat svojo rodovino, — bil je namreč tamošnji gvardijan. Vernivši se je bil še bolj goreč, sad njegovega truda se je vedno narašal, in bližala se je 4. nedelja po veliki noči. Lep napredek keršanstva je razkačil terdoserčno in potuhnjeno stranko. Hotla se je sploh maševati, posebno pa nad o. Fidelom. Ker vendar za to ni bilo upanja, dokler je bilo Pretigavsko pod avstrijsko vlado, so sklenili napraviti nov upor. — Neki sanjarski pridigar Enderli, kakor ga letopis imenuje, je zbiral na skrivnem najpredernejše puntarje. Ti so se oborožili po noči 23. apr. od sabote do nedelje — z vakoverstnim orožjem, kolmi itd. za one, ki ravno niso mogli dobiti nikakoršnega bojnega orožja. Prejšnji dan so bili povabili o. Fidela v Seeves, in so hlinili poboljšanje. V Griešu je še maševal in pridigoval, in potem se je precej tje podal. Ko je prišel na prižnico, je zagledal na robu zapisane besede: „Danes zadnji krat pridigaš!“ — Kakor bi ne bil kar nič zapazil, je vendar povedal rek: „En Gospod, ena vera, en kerst“, in je začel govor s temeljitimi dokazi. Toda v sredi govora so ga ustavili, streljali na-nj, in ker je nezadet zavoljo vriša, ki je nastal po cerkvi, zapustil leco in cerkev, so ga pred cerkvijo ubili z meči in kolmi. Da bi olepšali svoje hudo delstvo, so dali merliču orožje v roke, kakor da bi bil padel v boju z njimi. — Veliko prič je dokazalo, da so bili sv. mučeniku še le po smerti dali orožje v roke. S tem umorom je bil ves Pretigavski upor v zvezi. Kmaló so se vzdignile tudi druge doline, in veliko kervi je bilo prelite, preden je bil zopet mir. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Cerkevno. „Jezus Kristus devicam, svojim nevestam, na serce govori, ali 31 naj tehtnih resnic v premišljevanje zlasti v postu, o Šmarnicah, pri duhovnih vajah in misijonih, z mašnimi in družimi molitvami“. Spisal A. Lesar. Z dovoljenjem preč. ljubljanskega in keršk. škofijstva. — Dosti je v priporočilo teh premišljevanj (ki jih je bilo v prvo Mohorjevo društvo na svetlo dalo), ako opomnimo, da jih je izvirno spisal sloveči jezuit o. Stöger. Devicam, za ktere so posebej pisane, so kakor nalaš za šmarnice pripravne, pa tudi sploh z nekoliko premembo besed. Tvarine premišljevanja so: Namen človekov, smertni greh, smert, sodba, pekel, pokora, 2 pota, ljubezen do Boga, presv. Rešnje Telo, ponižnost, Marijino češčenje, čistost itd. itd. Ob ravnave so razumljive, z zgledi pojasnjene in kratke, ter ima ob koncu vsako premišljevanje za vajo še „pomislake“ in „zdihljeje“. Čedno delce (v založbi in prodaji gg. M. Gerberja) obsega v mali osmerki 18 pol na 286 stranéh.

— Gospodam, kateri v študiranji in branji cerkvenih reči nekoliko globokeje segajo (kar je dandanašnji zmiraj bolj potrebno), naj bode priporočeno naslednje izvrstno bogoslovno delo: „De rationibus festorum Sacratissimi Cordis Jesu et Purissimi Cordis Mariae e fonti

bus juris canonici erutis. Libri IV. Auctore Nicol. Nilles, S. J. Sa. Theol. doct. . . . Regente convictus Theologorum ad S. Nicolai Oeniponte (Wagner). Editio tertia 1873. — Naša rojaka čč. oo. Sajovic in Verhovec v Innsbuku sta gosp. pisavca opomnila, da „Zgd. Danica“ v Ljubljani bi utegnila kaj pripomoči k pospeševanju in razširjanju pobožnosti Jezusovega presv. Serca po Slovenskem in nam je toraj željo razodel, naj bi se omenjeno delo v našem listu naznanilo, kar bodi s temi versticami radostno spolnjeno. Duhovni, kateri si želé te bukve napraviti „erga persolutionem intentionum Mi-sarum“, naj to naznanijo gosp. špihualu Heidrihu ali pa vredništvu Zg. Dan. Za opravljenje 5 intencij se prvi zvezek pošlje „gratis“ do Ljubljane, ako se gospodov več oglasi. V bukvarstvu stane prvi zvezek (vel. osm. 472 strani) 3 gl. Drugi zvezek pride na svetlo proti Binkoštim. Tedaj: v slavo Jezusovega in Marijinega Serca naj bo učeno delo serčno priporočeno.

— Križev pot za podružnico bi nekdo rad kupil, ki bi veljal 50—60 gl. Dosti je, če je le 24 palcev visok. Dobí se večkrat pri kaki cerkvi stári, kadar napravljajo nove križeve pota. Preč. gosp. Jak. Ras-potnik-u, fajm. v Višnji gori, naj naznani, kdor želí taki križev pot oddati. To je ob enem nauk, da naj se stare cerkvene reči ne zaveržejo, ker večkrat drugej utegne še dobro služiti, kar se v enem kraju več dobro ne podá.

— Cerkev sv. Petra v Ljubljani je dobila iz Tersta spominek, ki je znameniten na več strani. To darilo je 7 čevljev široka in 4 čevlje visoka podoba: V grob pokladanje Kristusa — po Ticijanu, naj sloveč-nišem slikarji beneške šole (ki je umeril za kugo l. 1576 v 99. letu svojega življenja). To sliko v zlatem okviru, je št.-peterski cerkvi podaril vis. blagorodni gosp. Jo-žef Dolničar, doktor zdravništva, vitez zlat. križa za zasluge avstr. Franc-Jozefovega reda, mestni fizik v Terstu, predsednik dežel. zdravn. sveta za Primorje, c. k. medic. svetovavec, člen več učenih društev itd. — Podaril je preblagi gospod Cerkvi ta spomin, ker — bivši l. sveč. 1801 rojen v vasi Šmartnu pri Savi — je bil v tej cerkvi keršen. Ljubezen do lastne matere fare razodeva blago serce in je vse hvale vredna.

— Kalvarija in cerkev sv. Jožefa. V tej reči se je 29. aprila storil precejšen korak dalje. Število 20—30 móž se je o tem posvetovalo in izvolil se je odbor sedmerih udov, kateri imajo to reč dalje gnati, zbirke sprejemati, prej ko je moč potrebno zemljiše pridobiti id. V odboru so gg.: Mestni fajmošter Köstel, dr. Kosta, učitelj M. Močnik, posestniki Pirnat, Regali in Šusteršič; vrednik Jeran. Ker se je gosp. fajmošter Köstel predsestva ubranil, ga je sprejel dr. Kosta, — gosp. fajmošter podpredsestvo in sprejemanje denara in sploh darov za ta namen. Posvet ta je bil le v naglici storjen, ves pogovor le kakor majhna predpriprava; odbor ima toraj nalogo po potrebi s pripravnimi móžmi se pomnožiti, o svojih časih v večem številu meščanov se posvetovati in vse storiti, kar bi pospeševalo to početje. — Kaže se sploh veliko navdušenje za to imenitno reč in smé se upati, da po gorečnosti mestnih in zunanjih prebivalcev dobi mesto dvě naj lepših naprav v veliko duhovno in časno korist. Dobrotniki toraj, ki imajo dobro voljo kaj storiti za napravo in zidanje Kalvarije in cerkve sv. Jožefa, naj bi darove oddajali šent-jakopskemu gosp. fajmoštru, ali drugemu imenovanim odbornikom, ali tudi drugim gg. fajmoštrom in duhovnom Ljublj., kateri so prošeni jih potem oddajati gosp. fajmoštru Köstelnu. Od mnogih strani se je že slišalo, kako z veseljem bode ta uni — nekteri z večimi darovi — pripomogel, ako se to delo prične;

toraj zdaj na noge! Na darovavcih je ležeče, da se hitro kaj zgodi, in da marsikteri, ki pravi: „jest ne bom doživel“, bo še sam štacijone in cerkev sv. Jožefa z veseljem obiskoval. Pri delu bojo mnogi reveži zamogli kaj zaslužiti, toraj bode to početje tudi revnim pomagalo.

Opomniti moramo še zastran darov tudi to, da naj darovavci pristavijo, kam naj bi se denar obrnil, ali komu nazaj poslal, ako bi se po kakem naključju (kar bode Bog obvaroval) vender namerilo, da bi se delo ne pričelo.

Iz Loke in Železnikov smo v ponedeljek dobili prežalostno novico, da od ponedeljka do torka po noči (28. aprila ob 11) je umerl č. g. Jožef Boncelj, Soriški fajmošter, za mertudom. V četrtek je imel biti pokop. Bodí vsim prijatlom in znancem v molitev priporočen.

V Gorici, kakor verli „Glas“ naznanuje, se vstanavlja narodno katoliško društvo „Gorica“. Pristopilo je že do 200 družnikov in v kratkem bode sklican občni zbor. — Kako potrebne so katoliško-politiške društva, priča posebno tudi to, da se jih liberaluhi vsih kopit bolj bojé kakor „zeléneč“ križa.

Pri volitvah v srenjski odbor je v vsih razredih popolnoma zmagala konservativna stran. Stranki laško-liberalna in nemško-liberalna ste tedaj po zasluženji padli, in tako se bode tudi drugod zaupljivo godilo, kadar se ljudstva do čistega prepričajo, iz kakošne je moke „sinjor Liberalizem“.

Šmarnice bojo v stolni cerkvi z vsakdanjimi govori. —

Iz Maribora, 29. apr. — Milostljivi gospod knezof Lavantinski bodo meseca junija t. l. zakrament sv. birme v Ptujski dekaniji delili in sicer: 14. junija pri sv. Mariji v Vurbergi; 15. pri sv. Urbanu; 16. pri sv. Andrašu; 17. pri sv. Lorencu; 18. pri sv. Marjeti; 19. pri sv. Marku; 20. v Hajdinu; 21. v slovenski fari v Ptuj, in 22. v mestni fari v Ptuj.

Iz Gradca, 21. apr. (Podpiralna zaloga za slovenske dijake Graških visokih šol*). Čestito vredništvo „Danice“, menimo, ne bode imelo ničesa proti temu, ako mu dojde dopis iz čisto nenadanih krogov, iz kroga visokošolcev Graških, da bi se priobčil v listu, ki se mora imenovati κατ' ἐξοχήν dukovski. Stvar, katero dopis razpravlja, ni nova, ampak uže stara blizo celega leta. Mislimo namreč „slovansko podpiralno zalogo graških vseučilišnikov“. Pred velikonočnimi šolskimi prazniki je odbor omenjenega zavoda iskreno razpravljal, kako bi se doneski temu zavodu pomnožili, posebno med kranjskimi Slovenci, sploh pa med slovenskim duhovništvom, od koder se dozda pač narmanja vdeležba ni kazala. Ni mu družega ostalo, nego dijake v pozivu podvizati, naj bi na počitnicah za to napravo delali, kar je moč. Nam ni znano, so li to delali, kolikor jim je bila prilika, ali ne; pač pa smo mi z dopisom v „Slov. Nar.“, namenjenim posebno kranjski svetovni intelligenciji, spolnili svojo dolžnost, pojasnovaje stvar od njene žalostne strani. —

Nekaj lét budi se neka pogubna nezaupnost med svetnim in duhovniškim elementom, da si brez vse potrebe. Ta nezaupnost kaže se, kar vem iz lastnega poskušenja, tudi v tem, da slov. duhovništvo popušča one slovenske liste, ki imado kot svoje geslo narodnost, ter tako množega ne beró, kar se godi na slovenskih tleh, a nima nikake verske barve. Tako se je znabiti godilo tudi z omenjenim podpornim društvom, da še

mnogo č. duhovščine za-nj ne vé, če bi bilo tudi voljno, ga izdatno podpirati*). Radi tega pisali smo le-té verstice tudi za slov. duhov. intelligenco, ter si potem ne bomo mogli očitati, da ne bi bili vsega storili, kar bi bilo le količkaj zamoglo podporno društvo proglasiti. Bil je do lanskega leta na tukajšnjem vseučilišču „Universität-Studenten-Unterstützungs-Verein“ brez vsacega narodnega značaja, v kterega odbor so volili dijaki izmed sebe, pa jednega profesorja kot predsednika. To društvo je z denarom, ki mu je dohajal kot milodar ali pa kot dohodki kacega koncerta, ubogim dijakom kupovalo obleko, plačevalo za-nje stanovanje, ali pa po posebnih kartah-nakaznicah preskerbljevalo jim vsaj za nekaj časa potrebne hrane po gostilnicah. Poslednja leta, ko se je začel slovanski dijaški element točno kazati, bile so dotične volitve navadno jako viharne, mi kot Slovani v manjšini, in javile so se dostikrat pritožbe, da se doneski delé pristransko. Obe stranki želeli ste biti samostojni, kar se je tudi lansko leto popolnoma izvršilo, ločila se slovanska od nemške z malim kapitalom razdeljenim po številu strank, — kacimi petimi stotinami, vstanovivši si potem vlastno društvo, nadjaže se, da bodo tako slovanskega občinstva doneski se izdatno pomnožili, ker bi tekli iz domačih rók v domače. A varali smo se precej. Štirski, Goriški, tudi Koroški rodoljubi storili so precej svojo dolžnost, tudi Serbija in Dalmacija ni čisto zastala, a Kranjska in Hervaška dozda niste nam prav nič prišle v pomoč.

Sedanji odbor slovan. podporne zaloge šteje med samimi poštenimi mladenči tudi dva profesorja odličnega poštenja, ktera imata kot kasir in predsednik zanesljivo kontrolo nad doneski, ki se quitirajo javno v „Slov. N.“ Toraj se nikomur ni bati, da bi se z denarom lahkomi seljno gospodarilo, ker gotovega denara dijaki ne dobivajo navadno v roke, temveč pomaga se jim, kakor smo povedali. Kdor spoznava, da slov. narod ne bode dospel do samostalnosti, dokler ne bode imel svojih vsestranskih, tudi svetnih moči; kdor zná, kako je večini slovenskih višesolcev bila „sreče dar klofuta“, da brez poveljnega oskerbljenja telesnega tudi strada duh, ter s časom vse tužno pogine; kdor končeno vé, kako se v sedanjih časih v velicijah mestih zamore živeti: ne bode našel nikakega vzroka, da bi se mogel protiviti dobrodelnim napravam tolike važnosti, kakor je ta podpirna zaloga, naj si je njegov poklic svetni ali duhovniški**).

Iz Švice. Naj povzamem nekatere dogodbe, ki se skup derže, da se ložej vsa reč razumé. — Zvezni svet je 27. sušca poterdil s 162 glasovi zoper 15 počenjanje bernske kantonske vlade zoper mil. gosp. Lachat-a in 97 jurajskih duhovnih pastirjev. 13 se jih je glasovanja zderžalo. Kaj dobro je za kat. reč govoril protestant Moschard iz Monastira. Pojasnoval je, da svetna vlada

*) „Danica“ je pred nekterimi mesci prinesla priporočilo tudi za to napravo, česar se gotovo spominjajo, kateri Danico berejo. Kolikor nam je sicer znano, se slovenski gg. duhovni ogibajo le tistih listov, ki so izpustili „vero“ iz svojega gesla in se poganjajo samo za golo „narodnost“; v zadevi „vere našega naroda“ pa se dostikrat nagibajo bolj na „verfassungstreuersko“, kakor pa na narodno stran. Vr.

**) Mladenčem, kateri tudi na tujem ostanejo svojemu Bogu in svoji domovini nepremakljivo zvesti sinovi, vsak pošten rojak želi tudi v telesnem oziru vsestransko izdatno podporo. Upajmo, da se jih tudi v Gradcu dosti obnaša tako častno, kakor se sliši o njih verstnikih celo iz Turčije in Amerike. — Kdor bi mogel kaj storiti v namen, ki je v dopisu pojasnjen, bi po naši misli storil naj bolje, ako podporo pošlje do g. dr. in profesorja Kreka v nemški Gradec. Pomnite rojakov. Vr.

*) Po večem posnét izvirni dopis.

škofa ne more odstaviti, ker on ni posveten državni služabnik, in ako bi tudi taki bil, bi mogel poprej biti sojen in obsojen, kar se ni zgodilo. (Nekdanji preganjenci so več del kristjane sodili, sedanji „omikanci“ in „aufklärarji“ so toliko bolj trinoški, da kar brez sodbe mečejo katoličane iz njih dežele in iz njih lastine!) Se vé, da zagovarjanje ni pomagalo nič. Rekel je, kako dobro vé, da njegov predlog ne bo obveljal, govori pa, da svet zvé in zgodovina ohrani, kako se je v svobodni Švici s svobodo delalo . . .

V 97 duhovnijah so tedaj „svoboduhi“ katoličanom službo Božjo zaterli, in dobri verniki morajo hoditi v druge kantone in na Francosko velikonočno spoved in Obhajilo opravljati. (Tagblatt, na delo! Opravičuj, gladi, lepšaj trinoštvo svojih predrazih!)

V Starrkirch-u je „svoboduharska“ vlada globila uboge vernike za denar — posamezne do 80 frankov, ker niso hotli otrók dajati k odpadniku Gschwind-u v verski uk. Iznašli so pa verniki prav dober pomoček. Vse za poduk v keršanskem nauku zavezane otroke dajejo k znancem in sorodnikom v sosednje duhovnije. Tako se ognejo vsemu trenju in vintanju in judež Gschwind ne more nič okužiti. Kakšen je ta človek, se čedalje bolj razodeva. Zvedilo se je letos, da lansko leto je za dispenzo pri nekem ženitovanju si dal plačati takso 11 frankov in 75 centimov, ki so pa ostali v njegovem žepu, ker ne v Soloturnu pri škofu in ne v Lucernu pri papeževem poslancu ni prosil za dispenzo; tedaj je bil zakon neveljavno sklenjen, Gschwind pa je razodet za brezvestnega goljufa in segavca v škofovsko oblast. —

Veliki ponedeljek je bil pri koncu obrok, da bi mogel škof zapustiti škofovsko poslopje. (Gl. v „Razgledu.“) — V Kuru se štuli kacih 30 altkatolikov, ki razširjajo svoje pravila, in zanikarneži bi radi katol. Cerkev popravljali. (Naj bi pač raji sami sebe.)

Ker so rovarji katoličanom cerkve zapirali, so morali pravi duhovni pastirji odstopati. V Olten-u n. pr. je 4. aprila fajmošter Bläsi poslednikrat maševal in po maši večno luč ugasnil. Kaj čejo dobri farmani potem početi? Tako se godi, če rogovilski predniki postanejo gospodarji soseskini. —

Tolažljivo je pa, kar naznanuje „Gazetta de Lausanne: V dan tako imenovanega vélikega glasovanja sta se podala dva poslanca iz okraja Jura, gg. Konser in Klaye, k Bernski vladi in sta ondi pojasnila, da so predelež segli in poslednjič prišli do ljudstva, kjer so se zavedili, da se je treba ustaviti. Vlada je spoznala, da je predelež segla in je preklicala določbo, s katero se je bilo prepovedalo opravljati božjo službo. Tako duhovni v Juri nadaljujejo svoje opravila. Če ti ljudje le enkrat svitlo spregledajo, da so se opekli, se zmehnjave zopet vravnavajo. Kakor so dozdej naprej derli, bilo bi treba katoličanom zopet bežati s svojo Božjo službo v podzemeljske jame in v gojzde, kakor v prvih stoletjih. — Pozneje sem zvedil, kako je bilo Bernski vladi z njenim drakonskim dekretom spodletelo. Vsih 97 srenj si je svoje fajmoštre izvolilo za svoje srenjčane, in tako jih vlada ni mogla pregnati. Ako bi jim tudi očitno Božjo službo prepovedala, bili bi jo mogli obhajati natihoma, osebno. Vlada je vidila, da je prehitena in da bi saj nekaj otela, se je vèdla „velikoserčno“. — Poštenje določnim in serčnim katoličanom!

Sedaj rovarji vse žile napenjajo, da bi za veliki shod v majniku dobili liberalno večino, in bi zvezno vstavo v svojo korist prenaresili. Vidili so, da hujskanje v Soloturnu in Genevi ne gre dalje, zato so topli skup neki „liberalen Volksverein“ v našem kantonu. Njegove so vse hujskanja v verski zadevi, kakor pri vas delajo liberalci in brezverci. Dali so razglas, v katerem

obžalujejo (katoličanom vgodno) glasovanje lanskega leta in ljud-tvo strašijo, da bode gotovo vojska, — še verska vojska, ako se ne dajo „centralizirati“. To je tako, da posamezni kantoni zgubé svoje pravice in bi gospodovali čez vse in po svoje le frajmavarski gospodje kakor srednja vlada. Kako bi potlej delali s katol. Cerkvijo, to kažejo že zdaj. Toraj Bog nas vari centralizma! Bil bi grob švicarske svobode. —

V časniku „Echo“ piše neki protestant, da glavni početnik vsih bernskih homatij v Juri je „nationalrath“ Badenheimer, sin nekega „novošegnega juda“ (brezverskega žida), ki je iz Elzasa prišel v pokoj k svojemu sinu, in mu ni dosti, da ga je zanikarno zredil, temuč ga še zmiraž šunta zoper kristjane.

V Trimbach-u kakor v Olten-u so prekucuhi katoliškega župnika odpravili in odpadnika poklicali.

Iz Bukarešta — Kar nisem „Danici“ pisal, dogodila se je marsiktera vesela novost pri nas. Med drugimi povernili so se prevzvišeni in ljubljani naš škof Ignacij Pavli 18. p. m. po dolgi nepričujočnosti iz Avstrije in Nemčije na svoje prestolje v Bukareštu. Sprijeli smo jih s'ovesno, kolikor je v tukajšnih okoliščinah mogoče. — Pri njihovem dohodu oglasili so se zvonovi katoliške farne cerkve, in pri lepo ozališanih vratih njihovega poslopja sprejeli so jih pasijonisti, mašniki, novici, bratje in seminaristi. Pripeljavši se višji dušni pastir, dadó nam svoj blago-lov, in gredo naravnost v svojo kapelo počastit Vsegamogočnega v presvetem Rešnjem Telesu, ter zahvalit se mu za srečni dohod. Potem spremivši jih v njihovo stanovanje, pozdravili smo jih s primernim nagovorom, na kar so prav prijazno odgovorili najpervo v obče, in pri poljubu perstana pak položili so vsakemu nekoliko spodbudljivih besed na serce. —

V zaupanju na Boga so prečastiti naš višji dušni pastir vsi serčni in polni apostoljskega duha. Bog jih pa tudi očitno podpira, kajti semenišče, katero so tu ustanovili, ni kaj malega, in zdaj že pričinja se z zidanjem nove katedrale ali stolne cerkve v Bukareštu. —

Tudi ne smem pozabiti omeniti lepe svečanosti, katero smo 30. in 31. marca in 1. aprila tu obhajali. — Ta čas namreč častili smo našega Odrešenika v presv. Rešnjem Telesu s štiridesurno molitvijo. Škofijska kapela bila je v ta namen kaj lepa in ozališana. — Stene so bile z rudečenino preprežene, na kateri so se lesketale pozlačene lepoticja; tla z mnogobarvanimi tkaninami pregrnjene, in na oltarju in krog oltarja gorelo je neštivilno luč. — Čudno krasoto razgrinjale so umetne in naravne ocvetličanja, ki so ob enem z mirisnimi vonjavami napolnjavale zrak. — Vse povzdigovalo je verne serca na višave, ter so na krilatih perutih duše kipele vroče molitve proti nebesom. —

O poli šestih zjutraj izpostavilo se je presv. Rešnje Telo, in od zdaj do poldne so se brale sv. maše vsako uro, ob desetih pak je bila skoz te dni slovesna služba Božja.

Prelepo to svečanost vpeljali so tudi še le ta škof v Bukareštu, kajti letos imeli smo jo še le v tretjič. — Verno ljudstvo je vrelo od vsih strani častit in molit Zveličarja; kapela bila je zmerom tako polna, da je prostora zmanjkovalo; in ob pol osmih zvečer pri slovesnem blagoslovu je bila cerkva vaelej tako nagnječena, da so prevzvišeni škof komaj k oltarju priti mogli. — Pri tej priložnosti pokazali so tukajšni katoličani, da jim še živi versko čustvo v persih, in da vest ni jim še oglušila. —

Tudi véliki teden bilo je po cerkvah pri nas kaj ginljivo; tudi ta čas obiskovalo je verno ljudstvo skerbno tukajšne Božje grobe; in na veliko saboto obhajali smo prav krasno in svečavno vstajenje. — Procesija je bila velika, po razprostranih mestnih ulicah razlegalo

se je mično petje, in navada, ktera se mi je posebno priljubila, je ta, da ljudstva je deržalo pri procesiji goreče sveče v rokah. — Tudi konzuli katoliških ver so bili nazoči pri tej svečanosti. Vstajenje veršilo se je že precej proti večeru, in tako je bil pogled osobito na morje luč kaj veličasten. — Albert.

Iz Amerike. Pri sv. Jožefu, 10. sveč. 1873. — Iz pisma našega rojaka preč. o. Bernarda Ločnikarja, čegar lepe pisma Danica večkrat prinaša, smo posneli nekatere verstice, ki kažejo kako verli naši gospodje misijonarji skerbé tudi v Ameriki za svoje rojake in ondote naselce. Piše med drugim:

Že davno sem želel, da bi tukajšni Kranjci kaj slovenskega brali; sicer se bojo v kratkem čisto potujčili, ker večidel vsi ne gledajo toliko na svojo narodovnost, kolikor na to, da bi si življenje zboljšali, ki v začetku tukaj res kratko in malo ni prijetno. Z materino besedo bi pa, kar je še naj huje, zgubili — če ne sv. vere popolnoma, pa saj gorečnost in dandanašnji tako potrebno živo versko zavednost in neonahljivo prepričanje. Tukajšni okraj (Stearns Co.) je sicer po večini katolišk, a k-r tujih jezikov . . . popolnoma ne umevajo, skor ni mogoče, da bi saj otroci ne odrastli v polni nevednosti. Sicer se naši oo. misijonarji silo trudijo, posebno g. Buh, da tudi Kranjce obiskujejo in podučujejo, kolikor je mogoče; ali pri tolikih misijonih jim je komaj enkrat na d a meseca mogoče za par dni obiskati Kranjce, ki so zraven tega še večkrat raztreseni. Zato je bila vedno moja želja, da bi posebno „Danico“, cerkveni list, pridno si naročevali, da bi jim budila in dramila versko zavést, naj dražji, neprečnjeni, nebeški zaklad. Posebno tukaj v Ameriki človek na svojih samotnih naselbah še zlasti potrebuje notranjega tolažila. Pretečeni teden me je Mat. Simončič, ki ima v Richmondu veliko štacuno, naprosil, naj mu naročim „Zgod. Danico“ in dvoje slovenskih bukev. Prav veselí me, da se je prvi oglasil in prav serčno želim, da bi ne ostal sam (V druge kraje zahaja precej naših listov. Vr.); zato Vam hitim to naznanit in prosim, prej ko moč, to poslati na napis, ki ga Vam naznanim. Naznanite mi ceno in kako bi se denar mogel naj lažej poslati . . .*)

Razgled po svetu.

Laško. Iz mesta Vasto je ondotni sloveči zdravnik Alfonz Travaglini pisal v „Unità cattolica“ pismo, ktero pripoveduje ravno tako prečudno kakor neutajljivo dogodbo, ker je priča ves narod, in sloveči zdravnik sam že več časa še posebej zvest opazovalec.

V ondotni cerkvi Marije Device je shranjen eden ternjev iz Kristusove krone, ki je okropljen s kervjó Bogá-Sina. Gosp. Travaglini pripoveduje najprej zgodovino, kako je ta svetinja temu mestu došla, in potem kaj se zdaj z njo godi.

Kakor čudež s kervjó sv. Januarja v Neapelnu ima svoje nasprotnike, ki psujejo, česar tajiti ne morejo, tako tukaj nihče tajiti ne more djanja, ki je naslednje:

Veliki petek, med tretjo in deveto uro ta čudežni tern kaže vsako leto nekako cvetičje na tisti odčesnini, kjer je tern od krone odtergan. L. 1871 je bil cvet posebno očiten, viden in razločiven tudi bolj od deleč. To leto je bil cvet manj razvit, pa veliko bolj

očitne so bile kervave proge, ki so jih s zdravnikom opazovali z naj večim čišenjem številni verniki vsakere verste. Ob šestih je tern imel svojo navadno popelnato barvo, in na odčesnjem mestu ni bilo nič viditi. Spodnji del ima podobo tréh malih brazdic, nad katerimi so tri občutne zvišave. Čez malo minut se je po dnu trojnate brazdice prikazala majhna bela vólnica. Po navadnih molitvah so svetinjo zopet pridno preiskovali vsi pričujoči, in cvetje je bilo bolj razvito. Okoli osme ure je bilo cvetje prav čisto belo in prav prav razločno. Ob enem je postala ternova ostrina nekoliko zelenkasta in ob njem po dolgem so se prikazale tri rudečkaste proge. Naj večí, v velikosti lečnatega zerna, je bila popolnoma vidna bolj od deleč; drugi dve bolj majhni. Proti deveti uri je bilo cvetičje le še po treh brazdicah, proge na pol manjši; ob deveti uri pa je bilo vse zginilo, in ves tern je dobil svoj poprejšnji pogled.

Po tem, se vé, bolj obširnem popisu je pristavil dr. Travaglini nad drugim to-le: „Upam, presvitli gospod, da bodete blagovolili v svoj neprestrašeni časnik sprejeti to moje pismo kakor protest zoper bogoskrunstva, ktere ministerstvo pokriva s krilom svojega plajša v glavnem mestu katoliškega sveta. Rad bi se nadjal, da ta legalni plajš, kateri bi nas moral braniti, nima volje biti kos tistega škerlatina, ki je v zasramovanje pokrival Zveličarjeve rame v sodnji hiši. — In kako bi bilo to mogoče? Korifeji (štempiharji) francoskega punta so razklicali, da je neogoljivo potrebno bitje Božje; Rousseau, občudovaje Kristusovo smert, je spoznal, da je on Bog; in nekaj malo bedakov, katerih prevzétnost ascendit semper (je vedno prederzniši), meni staviti podlago narodnosti na tajeenje Jezusa Kristusa?!... Toda, predno smo bili Italijani, bili smo in vselej bomo katoliški apostoljski Rimljani“ . . .

— Novolaška zvér ni nikoli plena sita. Une dni je Sella naložil rimski Propagandi davek trideset odstotkov na prihodke te naprave. Zoper gerdobno samosilstvo kliče Prapagandin zbor diplomacijo na posredovanje. Diplomacija . . . je že dostikrat pokazala, koliko je Cerkvi od nje pričakovati. Propaganda je pa brez vsacega ugovora naj perva naprava na zemlji za olikovanje in kultiviranje divjih narodov, in liberalizem, ko Propagando zatira, nar bolj očitno razodeva, da vse njegovo kričanje po omiki in kulturini nič drugega razun farizejstvo in širokoustno sleparstvo, ki iše keršanstvo zatreti in na njegovo mesto novo poganstvo zatrositi. —

Švicarsko. Naznanili smo že, kako so švicarski vradniki lomastili v stanovanji bazelskega škofa; naj povemo še konec tega trinoštva. 16. apr. so zopet vladni poslanci pribobneli v škofovo stanovanje, kakor da bi bila njih lastna hiša, če ne še gerje. Bil je zopet gosp. Henči, pa Amiet. Oba — „omikana“ gospoda nove čre — sta pokrita ostala. Beriča — reveža, ki je bil prvi-krat z njima, in je bil ves v zadregi in žalosti, ni bilo več ta pot. Bil je namesto njega drugi, po imenu Zuber, kateri se je pa pri gerdobni prederznosti vradnikov žalosti in ginjenja ves tresel. (Obdivjana „inteligencija“, kakor je znano iz prvih časov preganjanja, ima volčje zobé in risje serce). Milostni škof sam je osupnil pri pogledu tega tako pobitega ubozega beriča.

Odposlani so šli v pervo k sobani, kjer so bili osem dni poprej zapečatili svete posode, škofovo pohišje in obleko, so pečat razdžali, nekoliko stikali po sobani, so zopet zapečatili in prišli v dvorano, kjer je bil škof s svojimi kanoniki.

Deržavni opravnik opomni škofa, da na ta dan mu je vlada napovedala, da mora iti iz škofije; „vidim pa, da preselovanje se še pričelo ni“, je pristavil; „vladino povelje se mora spolniti, jest sem prišel, da osker-

*) Pred nekterimi dnevi je Danica poslana od 1. pros. in hoda bode zredoma; bukke z drugo priliko; denar se naj pripravniši pošlje po menjici (Wechsel), kakor drugi gospodje v Ameriki. Vr.

bim spolnjenje". Ali je tedaj škof pripravljen iti dobrovoljno in prosto? V tem primerljeju bojo poslanci precej odstopili . . . "Škof mu odgovori, ker je izgovoril besedo — pustiti mu prostost, je naj lažji reč, naj besedo zedinji z djanjem, in naj ga ne nadleguje v njegovem škofovskem stanovanju. „Ako me pa hočete izpoditi“, pristavi škof, veste, da „v Vas ne morem priznati pravice k temu, in ne grem ven razun le s silo, in s pristopom policije“.

Nato Henči, opustivši prejšnje medenosladke besede, napove škofu, da je on v imenu vlade poslan prišel izpoditi ga iz škofije. Njih milost mu prijazno opomni, da on je državni svetnik in finančni vodja, in ne gre, da bi si nakladal odiozno poslanstvo, kakoršno pristuje le kakemu policijskemu opravniku.

Osupnjen s to opombo odide in se podá v mestni svet pogovoriti se, kaj je storiti pri škofovi stanovitnosti. Čez malo trenutkov se zopet v škofijo verne — ves razdražen in napove škofu, da naj zapusti škofijo, če ne bo vbogal, se bodo poprijeli ostrih pomočkov. Rekši, odide z Amiet-om in beričem.

Ne vé se, kaj se je godilo v vladinem svetu. To pa je znano, da niti škofu storjenega obroka niso čakali. Škof ni imel še časa otešati se in ravno je ukazal mu zajutrek pripraviti, kar pride policijski direktor dr. Ackermann. Pred škofa pridši, mu arogantno in srovo naznani, da ima povelje s silo izgnati ga iz škofije.

Škof, obdan od užaljenih kanonikov, z malo besedami omeni dolge verste krivic in nasilstev, ki so se mu godile že veliko lét od švicarskih vladnih vradnij. Sedaj odjenja sili, priderži si pa svoje pravice kakor bazelski škof.

Komaj je sklenil škof Lachat svoj protest, ga nesterpljivi Ackermann primora iziti, in še časa mu ne pusti, da bi vzel klobuk, po kterega je moral iti neki služabnik. Gredé mem svoje domače kapele, se je izjokal in prosil direktorja za privoljenje, da se posloví s to drago kapelo.

Kanoniki so spremili škofa k gospodu pl. Hallerju*), kamor se je podal preganjani viši pastir. Ackermann ga je nekaj časa sprevaljal, potem pa jo je z naglostjo proč vlil. Drugi dan se je škof podal iz Soloturna v Altishofen v kanton Lucern.

Španjsko. Na nesrečnem Španjskem je do tega prišlo, da že s „komuno“ žugajo, to je, s strahovito morijo in požiganjem, kakor je bilo v Parizu. Vlade, ktere se izgnjezdijo iz punta, so same punt in padajo s puntom. Amadej, ki ga ni nihče klical, je bil prišel po puntu, in puntarsko vrenje ga je izgnalo, ker mu ni dalo k pokoju priti. Po Amadejevem odhodu so velikaši in veljaki, kortezi, razklicali republiko in postavili vlado. Ti kortezi sami niso bili republikani, pod Zorillovom ministerstvom pa so bili dobili republikansko večino. Pričeli so se na to zopet razpori med republikansko vlado in med kortezi, kateri poslednji so bili prisiljeni seje skleniti in stalni odbor (permanentno komisijo) izvoliti. Ta stalni odbor je imel nad vlado čuti in z njo vred memogredé do prihodnjega velikega shoda vladati. Odbor je vidil pred seboj razdjanje finančno in ves strašno revni stan kratke republikanske vlade, se je hotel ustaviti vladajočim republikancem, in svetoval je sklic narodnega shoda zoper derhali, ki so

vedno huje žugale. Republikanci niso tega hotli, sperli ste se popolnoma obé stranki med seboj in skoraj bi se bili udarili. Republikanci pa so bili urnejši, so branivce permanentnega odbora razorožili, stalni zbor razgnali in tako napravili državno ukano, „staatstreich“. To se je godilo od 23. do 24. aprila. Vidi se, pravi „Unità“, da derhalniki naprej koračijo in ne pretresajo odveč prasanj postavnosti. Liberalci so jih lepo podpirali, da se je republika razklicala; berž ko jih ljudolovci niso več potrobovali, so jih zapodili. Njim je vse na tem ležeče, da imajo oblast v rokah, med tem ko se pripravlja na volitve. Konservativci se ne morejo z derhalniki pretepati, ne bódo si upali k volitvam, ali pa bojo prisiljeni dajati glasove republikancem zoper svoje prepričanje, kakor se godí, kjer se bahajo, da ljudsko glasovanje ima odločiti, odločijo pa le rogovileži. V Madridu je razdžano poprejšnje mestno gospostvo in nameščeno je z gospostvom, ki bode zedinjalo s svojim vpravnim opravilstvom vse politiške moči. Po Madridu se bode ravnala druga Španja. Vladni možje se niso sicer še odpovedali, vendar imajo komaj še kaj veljave; stopili so v versto nasprotovalcev (reakcionarjev). Pervega roznika ima biti narodni shod. Vanj pridejo vsakterega imena stanke, bolj ali manj „rudeče“, ki bi vse rade vladale, kakor: republikanci, federalisti, unitariji, socijalisti, komunisti. Naj huji derhalska lista „El Petroleo“ in „Los Decamisados“ nekako obetata komuno. — Drugi ovračajo te hude naznanila. — Poskušali so neki tudi „alfonsovski upor“, kterega glava Serrano pa je bil prisiljen bežati in je sedaj najberže na Portugalskem. — Srenjska zveza (Ayuntamiento), v novo postavljena, hoče nadzorovati, voditi in gospodovati politiško oblast itd. „Unità“ meni, da to so začetki za „komuno.“ Bog se usmili uboge Španije.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Č. g. Pogačnik Jan., kapl. v Čatežu, je prestavljen k sv. Križu p. T.; g. Fr. Zbašnik gre v Čatež. Č. g. Jož. Jerič, fajm. na Dobrovcu, gre v pokoj in fara je razpisana 29. aprila. Umerl je v naglici G. Jož. Boncelj, fajm. v Sorici, 18. aprila; fara razpis. 1. maj.

V Lavantinski škofiji. Č. g. Ant. Vrečko je imenovan za opata in mestnega župnika v Celji in č. g. Jož. Simonič, za dekana pri sv. Jurju na Šavnici. — Župniki so postali čč. gg.: Jož. Veibnjak v Središču; Bened. Juri na Poličanah, in Jan. Zorko v Skomarjih. — Za provizorja sta postavljena čč. gg. Juri Urbas v Spodnji št. Jungerti in J. N. Kunej na Ljubnem. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Jak. Kočevar za I. v št.-Juri pod Rifnikom; Jože Horvat za I. v Žetale; Jan. Krainberger k sv. Antonu v Slov. goricah; Fr. Pirkovič na Doberno; Jan. Vraz za II. k sv. Križu poleg Slatine; Fl. Vizovišek v Griže; Jože Rostohar v Hajdin; Fr. Jan v Kostrivnici; Drg. Witmajer v Negovo; Jož. Sovič v št.-Peter na Medved. selu; Fr. Polak k sv. Marjeti pri Ptuj; Jan. Ramor v Tinje; Avg. Kukovič v Kozje; Tom. Sivec na Bizelsko; Jak. Pečnik na Dol; Ant. Gorečan v Slivnici pri Celji; Ant. Ostrožnik za II. v Reichenberg, in Ant. Pajmon v Zibiko. — Čč. gg. Ant. Klemenčič, Fr. Zajdela in Fr. Jančar grejo v pokoj. — Župnija Spodnje št.-Jungerti je do 6. junija t. l. razpisana. — Umrli so čč. gg.: Ljud. Pečko v Ptuj; Janez Košir v Veržeju in Ant. Krulec v Kostrivnici. R. J. P.

Iz Ljubljane. (Poslano.) V Mihelačevi štacuni v slonovih ulicah bode v torek, 6. maja, dražba za mnogotere cerkvene knjige, umetne in lične pariške in druge podobe svetnikov po nizki ceni, s čimur utegne gg. duhovnom vstréženo biti.

Opomba: Po neprevid. zadregi vsi darovi prihodnjič.

*) Močno me je razveselilo, da verli mož, ki ga osebno poznam, je pregnanemu škofu dal prvo pribežališe. Bila sva namreč l. 1866 popotna tovarša v Jeruzalem. Dragutin pl. Haller je posestnik in mestni vradnik v Soloturnu, spreobrnjenec iz protestanstva (če ne kalvinstva), in sin po vsem svetu znanega učenjaka Karola Ludovika Hallerja, ki je tudi bil prestopil v kat. Cerkev l. 1820, umerl 1854. Več gl. „Popotvanje v sv. Deželo“ str. 24.